



श्री.जयदिप डाकरे सर श्री.प्रविण डाकरे सर



Subscribe

इयत्ता - पाचवी (23 जुलै) माझा अभ्यास

Subscribe

शासनाच्या 45 दिवसांच्या ब्रीज कोर्ससोबत माझा अभ्यास PDF

शासनाच्या ब्रीज कोर्ससोबत क्षमता प्राप्त विद्यार्थ्यांसाठी चालू इयत्तेचा अभ्यासक्रम समाविष्ट

दिवस तेवीस :



४.

सावरपाडा एक्स्प्रेस : कविता राऊत

टैस्ट
सोडवा

आपण समजून घेऊया.

मराव

नाम

माधव आणि सरिता शाळेत निघाले. सरिताने पाण्याची बाटली दप्तरात ठेवली अन् मांजराला टाटा करून ती निघाली.

चरील उदाहरणात माधव, सरिता ही व्यक्तींची नावे आली आहेत. पाणी हे द्रवाचे नाव आहे, तर बाटली, दप्तर ही वस्तूंची नावे आहेत. मांजर हे प्राण्याचे नाव आहे. या नावांना नाम म्हणतात.

आपण वस्तू हा शब्द डोळ्याने दिसणाऱ्या, कल्पनेने जाणणाऱ्या पदार्थांला किंवा त्यांच्या गुणधर्मांना उद्देशून वापरतो. वस्तू या शब्दाच्या अर्थामध्ये सर्व प्रकारचे पदार्थ, प्राणी व त्याच्या अंगी असणारे गुणधर्म यांचा अंतर्भाव होतो.

- खालील वाक्यांतील अधोरेखित केलेली नामे वाचा व समजून घ्या.

(अ) शब्बीर खाली बसला.

(आ) पाऊस कमी झाला.

(इ) तो शाळेत येऊन सुरवाडेगुरुजींना म्हणाला.

(ई) पाकिटात पैसे नव्हते.

(उ) मुले बागेतील फुलेफळे जपू लागली.

(ऊ) कविता राऊतमुळे हरसूलपाड्याला आनंद झाला.

(शब्बीर, पाऊस, शाळा, सुरवाडेगुरुजी, पाकीट, पैसे, मुले, बाग, फुलेफळे, कविता, राऊत, हरसूलपाडा, आनंद ही नामे आहेत.)

- चरीलप्रमाणे नामे वापरून पाच वाक्ये लिहा.
- या पाठातील नामांची यादी करा.
- व्यक्ती, प्राणी, पक्षी, कीटक, वस्तू, पदार्थ, फळे, फुले, गावे, नद्या, गुण या प्रत्येक प्रकाराची दहा नावे गटात चर्चा करून लिहा.

खेळ खेळूया.

वर्गातील विद्यार्थ्यांचे दोन गट करावे. एका गटाने नाव सांगावे. सांगितलेल्या नावाच्या शेवटच्या अक्षराने सुरु होणारे नाव दुसऱ्या गटाने सांगावे. अशा पद्धतीने नावांच्या भेंड्यांचा खेळ खेळावा.

उदा., माधव → वजन → नमिता → तारीख → खाऊ → ऊस → सर्कस....

शिक्षकांसाठी : विद्यार्थ्यांना नामांची विविध उदाहरणे द्यावी. विद्यार्थ्यांना नामे सांगायला लावावी. त्यांच्याकडून नामाची व्याख्या करून घ्यावी. विविध नामांचा उपयोग करून विद्यार्थ्यांकडून वाक्ये तयार करून घ्यावी. नावांच्या भेंड्यांचा खेळ घ्यावा.

✚ खालील वजाबाकी करा.

3. बेरीज व वजाबाकी

टैम्ट
मोडवा

उदाहरणसंग्रह 10

वजाबाकी करा.

(1) $\begin{array}{r} 64293 \\ - 28547 \\ \hline \\ \hline \end{array}$	(2) $\begin{array}{r} 37058 \\ - 23469 \\ \hline \\ \hline \end{array}$	(3) $\begin{array}{r} 71540 \\ - 58628 \\ \hline \\ \hline \end{array}$	(4) $\begin{array}{r} 50432 \\ - 48647 \\ \hline \\ \hline \end{array}$
-------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------

□ सहा व सात अंकी संख्यांची वजाबाकी

पाच अंकी संख्यांची वजाबाकी करण्यास आपण शिकलो आहोत. त्याच पद्धतीने पाचपेक्षा अधिक अंकी संख्यांची वजाबाकी करता येते.

पुढील उदाहरणे अभ्यासा.

वजाबाकी करा.

उदा. (1) $65,07,843 - 9,25,586$

	14				13	
5	8	10		7	8	13
8	8	8	7	8	8	8
-	9	2	5	5	8	6
5	5	8	2	2	5	7

उदा. (2) $34,61,058 - 27,04,579$

3	4	6	1	0	5	8
-	2	7	0	4	5	7
0	7	5	6	4	7	9

वरील उदाहरणात दाखवल्याप्रमाणे हातचे वर न लिहिता मनात धरण्याची सवय करा.

वजाबाकीची आणखी एक रीत

दोन संख्यांची वजाबाकी करताना त्या दोन्ही संख्यांमध्ये प्रत्येकी 1 दशक किंवा 1 शतक मिळवून आलेल्या संख्यांची वजाबाकी केली, तरी वजाबाकी तीच येते. याचा उपयोग करू.

उदा. वजाबाकी करा. $724 - 376$

	12	14
7	2	4
<u>3</u>	<u>7</u>	6
1	1	
3	4	8

4 एकांतून 6 वजा होत नाहीत, म्हणून वरच्या व खालच्या, दोन्ही संख्यांत 1 दशक मिळवू. वरच्या संख्येत 1 दशक सुटा करून ते 10 एकक, 4 एकांत मिळवू व खालच्या संख्येत 1 दशक मिळवण्यासाठी तो दशकांच्या घरात लिहू. 14 एकांतून 6 वजा करू.

2 दशकांतून $(7 + 1)$ म्हणजे 8 दशक वजा होत नाहीत, म्हणून वरच्या व खालच्या दोन्ही संख्यांत एक शतक मिळवू. वरच्या संख्येत एक शतक मोकळा करून दशकांत मिळवू व 1 शतक खालच्या संख्येत मिळवण्यासाठी शतकांच्या घरात लिहू. 12 दशकांतून 8 दशक वजा करू. 7 शतकांतून $(3 + 1)$ म्हणजे 4 शतक वजा करू. यावरून वजाबाकी आली 348.

Problem Set 10

Subtract.

Subtract :

$$\begin{array}{r} (1) \quad 64293 \\ - \quad 28547 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (2) \quad 37058 \\ - \quad 23469 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (3) \quad 71540 \\ - \quad 58628 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (4) \quad 50432 \\ - \quad 48647 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

Subtraction of six and seven-digit numbers

You have learnt to carry out subtractions of five-digit numbers. Using the same method, we can do subtractions of numbers with more than five digits.

Study the following examples.

Subtract :

Example (1) $65,07,843 - 9,25,586$

	14				13	
5	4	10		7	3	13
6	3	0	7	8	4	3
-	9	2	5	5	8	6
5	5	8	2	2	5	7

Example (2) $34,61,058 - 27,04,579$

3	4	6	1	0	5	8
-	2	7	0	4	5	7
0	7	5	6	4	7	9

As shown in the above example, learn to subtract by keeping the borrowed numbers in your mind without writing them down.

Subtraction by another method

Before subtracting one number from another, if we add 10 or 100 to both of them, the difference remains the same. Let us use this fact.

Example : Subtract : $724 - 376$

$$\begin{array}{r} 12 \quad 14 \\ 7 \quad 2 \quad 4 \\ - \quad 3 \quad 7 \quad 6 \\ \hline 1 \quad 1 \\ \hline 3 \quad 4 \quad 8 \end{array}$$

As we cannot subtract 6 from 4, we shall add a ten to both the numbers. For the upper number, we untie one tens. We add those ten units to 4 units to get 14 units.

We write the tens added to the lower number below it, in the tens place.

We subtract 6 units from 14.

Now, we cannot subtract (7 + 1) i.e. 8 tens from 2 tens. So, we add one hundred to both the numbers. For the upper number, we untie the hundred and add the ten tens to 2 tens. To add the hundred to the lower number, we write it below, in the hundreds place. 12 tens minus 8 tens is 4 tens. And 7 hundreds minus (3 + 1) i.e. 4 hundreds is 3 hundreds. Hence, the difference is 348.

Read aloud.

Revision

04



1. Read aloud. मोठ्याने वाचा.

- There is a mouse **in** the hat./
- The mouse is **in** the hat.



in



on



under



near



in front of



behind

2. Look at the pictures and frame at least three sentences for each of these words.

चित्रे पहा आणि यांतील प्रत्येक शब्दासाठी किमान तीन वाक्ये तयार करा.

08

- in • on • under • near • in front of • behind



spectacles

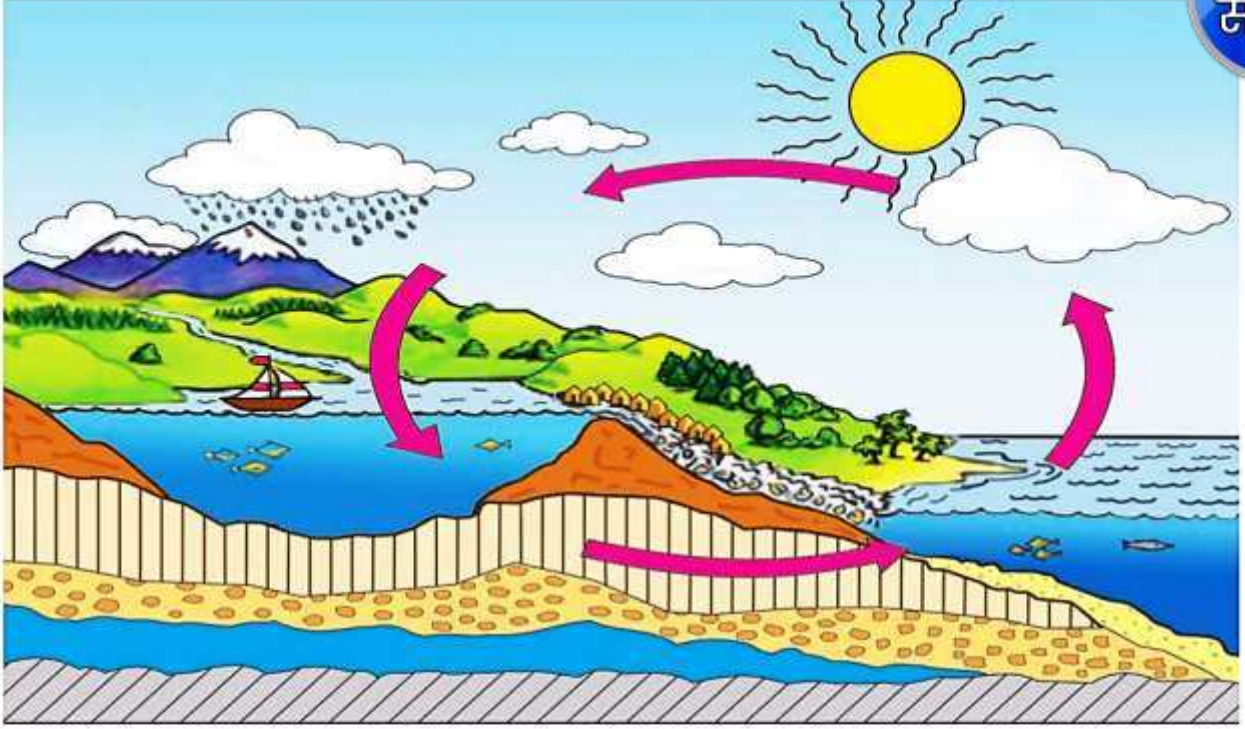


fish tank

वर्गात मुलांना बोलते करून ही कृती तोंडी करून घ्यावी. त्या वेळी मुलांनी पूर्ण वाक्य न सांगता phrases सांगितल्या, तरी त्या श्रोत्र असल्यास स्वीकाराव्या (उदा., a cow **under** the tree) आणि वाक्य तयार करण्यास उत्तेजन द्यावे. नंतरही अधूनमधून असा सराव घ्यावा.

पाठ वाचा व समजून घ्या.

३. पृथ्वी आणि जीवसृष्टी

टैस्ट
मोडवा

जलचक्र

पाऊस कसा पडतो?

सूर्याच्या उष्णतेमुळे पृथ्वीवरील पाण्याचे सतत बाष्पीभवन होते. जमिनीत जिरलेले पाणीही सूर्याच्या उष्णतेमुळे वाफ होऊन हवेत मिसळते. बाष्प हवेपेक्षा हलके असल्यामुळे ते वातावरणात उंचउंच जाते. उंचावर जाताना ते थंड होत जाऊन त्याचे संघनन होते आणि पाण्याचे सूक्ष्म कण बनतात. हे पाण्याचे कण एवढे लहान व हलके असतात, की आकाशात ढगांच्या रूपात तरंगत राहतात. सूक्ष्म कण एकत्र येऊन त्यांचे पाण्याच्या मोठ्या थेंबांत रूपांतर होते. हे मोठे थेंब जड असतात. त्यामुळे ते तरंगू शकत नाहीत. असे थेंब पावसाच्या रूपात पृथ्वीवर पडतात. पावसाच्या रूपाने जमिनीवर आलेले पाणी ओहळ, नाले, नद्यांमधून शेवटी समुद्राला मिळते. सूर्याच्या उष्णतेने हिमाच्छादित प्रदेशातील बर्फाचे पाणी बनते. हे पाणीही नद्यांना येऊन मिळते.

बाष्पीभवनामुळे जमिनीवरील पाणी वर जाते व संघननामुळे पावसाच्या रूपात पुन्हा जमिनीवर येते

आणि शेवटी समुद्राला मिळते. पाण्याचे बाष्पीभवन व संघनन आणि पर्जन्य या क्रिया अखंडपणे एखाद्या चक्राप्रमाणे घडत राहतात, यालाच जलचक्र म्हणतात.

जीवावरण

सांगा पाहू!



शिलावरण, जलावरण व वातावरण यांमध्ये ज्या वनस्पती आणि प्राणी आढळतात त्यांची शक्य तेवढी मोठी यादी करा व माहिती सांगा.

पृथ्वीवर असंख्य प्रकारचे सजीव आढळतात. पृथ्वीच्या वेगवेगळ्या भागांत वेगवेगळे प्रदेश आहेत. काही भागांत जमिनीवर वर्षभर बर्फाचा थर असतो, तर काही भागांत वर्षभर उष्ण हवामान असते. कोठे उंच पर्वत तर कोठे मैदाने असतात. कोठे खूप पाऊस पडतो, तर कोठे कोरडे वाळवंट असते. गोड्या पाण्याच्या नद्या असतात, तसेच खान्या पाण्याचा महासागर असतो. किनाऱ्याजवळ समुद्र उथळ असतो. महासागर किनाऱ्यापासून दूर

२. इतिहास आणि कालसंकल्पना

पाठ वाचा व समजून घ्या.

सर्राव

टैम्ट
मोडवा

आज १० तारीख असेल, तर काल ९ तारीख होती आणि उद्या ११ तारीख असेल हे सांगता येते. म्हणजे कालगणनेच्या पद्धतीमध्ये आपण काळाची लांबी मोजतो.

इसवी सनाचा प्रारंभ होण्यापूर्वीच्या काळात घडून गेलेल्या घटनांचा अभ्यास करताना त्यांच्या काळाचा उल्लेख इसवी सनापूर्वी अमुक इतकी वर्षे असा केला जातो. त्यांपैकी काही घटनांची माहिती आपल्याला जमिनीखाली गाडल्या गेलेल्या पुराव्यांच्या आधारे मिळवावी लागते. तो पुरावा बहुधा वस्तू आणि वास्तू यांच्या अवशेषांच्या स्वरूपात असतो. त्या अवशेषांच्या आधारे हजारो वर्षापूर्वीच्या घटनांची कालनिश्चिती करणे वैज्ञानिक पद्धतीच्या आधारे शक्य होते.

जमिनीखाली मातीचे एकावर एक असे अनेक थर साचलेले असतात. मातीच्या थरांचा आणि त्या थरांत मिळालेल्या अवशेषांचा कालखंड अमुक तारखेपासून अमुक तारखेपर्यंत असा

निश्चित स्वरूपात सांगता येत नाही. 'आजपासून अमुक इतक्या वर्षापूर्वी' अशा पद्धतीने त्या काळाची मोजणी करणे मात्र शक्य असते. म्हणून अशा पद्धतींना 'कालमापनाच्या पद्धती' असे म्हटले जाते. अशा प्रकारे कालमापन करण्यासाठी कर्ब १४ विश्लेषण, काष्ठवल्यांचे विश्लेषण यांसारख्या विविध वैज्ञानिक पद्धतींचा उपयोग केला जातो. कालमापनाच्या आधारे अवशेष आणि ज्या थरांत ते सापडले ते मातीचे थर किती वर्षापूर्वीचे आहेत हे समजले, की त्यांचा काळ ढोबळमानाने निश्चित करता येतो. उदा. एखादे मातीचे भांडे पाच हजार वर्षापूर्वीचे आहे असा निष्कर्ष कालमापन पद्धतीच्या आधारे निघाला, तर असे म्हणता येते, की त्या भांड्याचा काळ इ.स.पू.सुमारे तीन हजार वर्षे इतका आहे. त्याच्या आधारे ज्या संस्कृतीशी ते भांडे निगडित आहे, त्या संस्कृतीचा काळ इ.स.पू. सुमारे तीन हजार वर्षे इतका आहे, असे सांगता येते.

स्वाध्याय

१. रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा.

- (अ) आपण वापरतो ती दिनदर्शिका ----- वर आधारलेली असते.
- (आ) इसवी सनाची सुरुवात होण्यापूर्वीच्या काळाला ----- असे म्हटले जाते.

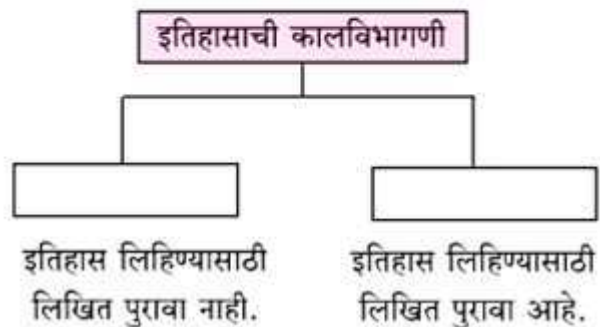
२. प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

- (अ) कालमापन करण्यासाठी कोणत्या वैज्ञानिक पद्धतींचा वापर केला जातो ?
- (आ) इसवी सनाच्या पहिल्या शंभर वर्षांचा काळ कसा लिहिला जातो ?

३. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

- (अ) काळाची एकरेखिक विभागणी म्हणजे काय ?
- (आ) कालगणना करण्याची एकके कोणती ?

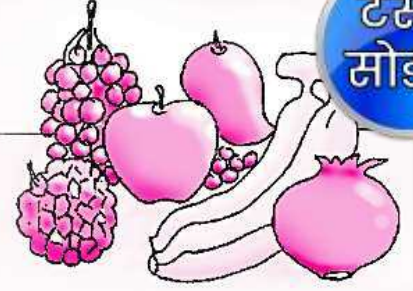
४. पुढील तक्ता पूर्ण करा.



● सुनो और दोहराओ :



६. पेटूराम



“चलिए, भोजन तैयार है ।”
 “आप भोजन कीजिए । मैं.....!”
 “क्या आप भोजन नहीं करेंगे ?”
 “आज मेरा उपवास है ।”
 “उपवास में कुछ तो लेते होंगे ?”
 “हाँ, थोड़ा बहुत खा लेता हूँ ।”
 “फिर संकोच कैसा ? कृपया बताइए ।”
 “अंगूर मिलते हैं ?”
 “हाँ, बहुत मिलते हैं ।”
 “केवल आधा किलो मँगवा लें ।”
 “और ?”
 “आधा दर्जन केले, एक किलो सेब ।”
 “और ?”
 “एक पाव मेवा, सवा पाव मिठाई ।”
 “बस या कुछ और ?”
 “आधा लीटर दूध और रबड़ी बस ।”
 “ठीक और कोई आज्ञा ?”
 “नहीं - नहीं; आज मेरा उपवास है ।
 व्रत के दिन मैं अधिक नहीं खाता ।”



- डॉ. त्रिलोकीनाथ ब्रजवाल



विरामचिह्नों को पहचानो, पढ़ो और समझो :

पूर्णविराम (।), अल्पविराम (,), प्रश्नवाचक (?), विस्मयादिबोधक (!), अर्धविराम (;)

१. अंगूर मिलते हैं ?

२. मैं.....!

३. आधा दर्जन केले, एक किलो सेब ।

४. नहीं - नहीं; आज मेरा उपवास है ।

स्वयंमूल्यमापन चाचणी पहा खालील लिंकवर..

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

माझा ऑनलाईन अभ्यास - प्रत्येक घटकाच्या टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून

पाचवी मराठी	पाचवी गणित	सेमी गणित	पाचवी इंग्रजी	पाचवी प.अ-1	पाचवी प.अ-2	हिंदी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक

दररोजच्या माझा अभ्यास pdf तुम्हाला खालील लिंकवर मिळतील.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

इतर इयत्तांच्या ऑनलाईन टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून...

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

MiniShala शैक्षणिक ॲप्स खालील लिंकवरून डाऊनलोड करा.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
		आठवी	नववी	दहावी		

गुरुमाऊली शैक्षणिक ॲप्स - [Click Here](#)